

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.03.2004, sp. zn. 35 Odo 101/2002, ECLI:CZ:NS:2004:35.ODO.101.2002.1

Číslo: 5/2006

Právní věta: Občanský zákoník ani obchodní zákoník neumožňují věřiteli požadovat po dlužníku příslušenství (úrok z prodlení) pro případ prodlení s placením příslušenství pohledávky; tím není dotčeno právo účastníků dohodnout se, že smluvené úroky se stanou součástí jistiny.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.03.2004

Spisová značka: 35 Odo 101/2002

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Příslušenství pohledávky

Předpisy: § 121 odst. 3 předpisu č. 40/1964Sb.

§ 369 odst. 1 předpisu č. 513/1991Sb.

§ 488 odst. 3 předpisu č. 40/1964Sb.

§ 517 odst. 2 předpisu č. 40/1964Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se po žalované žalobou ze dne 2. 6. 1999 domáhal zaplacení částky 20 603 436 Kč se sedmnáctiprocentním úrokem z prodlení z této částky od 31. 12. 1998 do zaplacení. Částka 20 603 436 Kč přitom představovala sjednané úroky z částky, kterou měla žalovaná zaplatit žalobci podle smlouvy o prodeji podniku č. 387/93 ze dne 1. 10. 1993 (ve znění dodatků), a to sjednané úroky k 18. 12. 1998, tj. ke dni doplacení celé kupní ceny, s tím, že zaplacení těchto úroků žádal žalobce do 30. 12. 1998.

K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové rozsudkem ze dne 20. 11. 2000 uložil žalované zaplatit žalobci do tří dnů od právní moci rozhodnutí částku 5 887 629,40 Kč (bod I. výroku), zamítl žalobu v části, v níž žalobce požadoval zaplacení částky 14 715 806,60 Kč a sedmnáctiprocentní úrok z prodlení z částky 20 603 436 Kč od 31. 12. 1998 do zaplacení (bod II. výroku), a zavázal žalobce zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 100 970,35 Kč (bod III. výroku). Soud prvního stupně vysvětlil, že z ustanovení článku III. dodatku č. 1 ke kupní smlouvě ze dne 1. 10. 1993 vyplývá, že počínaje 31. 10. 1995 měl být splátkový prodej prodávajícím (žalobcem) úročen dvanácti procenty. Závěr o úročení jednotlivých splátek dvanácti procenty opřel soud prvního stupně o gramatický a logický výklad ujednání o tom, že úroky z jednotlivých splátek nebudou placeny samostatně ke dni splatnosti (ač budou takto vznikat), ale že žalobce celkovou sumu vyúčtuje žalované ke dni splacení

poslední splátky.

V r c h n í s o u d v Praze rozsudkem ze dne 3. 11. 2001 změnil zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně tak, že žalované uložil zaplatit žalobci do tří dnů od právní moci rozhodnutí patnáctiprocentní úrok z prodlení ročně od 31. 12. 1998 do zaplacení z částky 5 887 629,40 Kč (část 1 prvního výroku) a žalobu ohledně sedmnáctiprocentního úroku z prodlení ročně z částky 14 715 806,60 Kč od 31. 12. 1998 do zaplacení a dvouprocentního úroku z prodlení ročně z částky 5 887 629,40 Kč od 31. 12. 1998 do zaplacení zamítl (část 2 prvního výroku), ve výroku o nákladech řízení napadený rozsudek potvrdil (druhý výrok), a uvedl, že bod I. výroku rozhodnutí soudu prvního stupně (vyhovující výrok rozsudku) zůstává odvoláním nedotčen (třetí výrok).

Dále odvolací soud zavázal žalobce zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 77 480 Kč (čtvrtý výrok).

Podle odvolacího soudu žalobci se zřetelem k ustanovení § 266 odst. 4 obch. zák. vznikl nárok na zaplacení úroků ze splátkového prodeje ve výši uznané žalovaným, tedy ve výši dvanácti procent. Oproti soudu prvního stupně přiznal odvolací soud žalobci i patnáctiprocentní úrok z prodlení z částky 5 887 629,40 Kč, uzavíraje, že úrokům z prodlení ve smyslu § 369 odst. 1 obch. zák. podléhá v obchodněprávních vztazích i prodlení s placením příslušenství k jistině. Ve zbývajících částech posoudil odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali včas dovolání oba účastníci řízení. Dovolání žalobce směřuje proti výroku, jímž odvolací soud zamítl žalobu co do sedmnáctiprocentního úroku z prodlení ročně z částky 14 715 806,60 Kč od 31. 12. 1998 do zaplacení a dvouprocentního úroku z prodlení ročně z částky 5 887 629,40 Kč od 31. 12. 1998 do zaplacení a do výroků o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Dovoláním žalované je v plném rozsahu napaden výrok, jímž jí odvolací soud uložil zaplatit žalobci do tří dnů od právní moci rozhodnutí patnáctiprocentní úrok z prodlení ročně od 31. 12. 1998 do zaplacení z částky 5 887 629,40 Kč.

Žalobce opírá přípustnost dovolání o ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a uplatňuje dovolací důvody uvedené v ustanovení § 241 odst. 3 pod písmeny c) a d) o. s. ř., jejichž prostřednictvím lze odvolacímu soudu vytýkat, že jeho rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování (písmeno c/), a že spočívá na nesprávném právním posouzení věci (písmeno d/). V dovolání žalobce snáší argumenty na podporu závěru o existenci uplatněných dovolacích důvodů a požaduje, aby Nejvyšší soud (v dovoláním vymezeném rozsahu) zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná má dovolání za přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. namítajíc, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.). Konkrétně dovolatelka odvolacímu soudu vytýká, že ustanovení § 369 odst. 1 obch. zák. vyložil nesprávně extenzívním způsobem a pojem „peněžní závazek“ je v jeho pojetí v rozporu se všemi pojmy používanými obchodním zákoníkem. Přitom poukazuje na to, že obchodní zákoník v žádném ze svých ustanovení nedefinuje „peněžitý závazek“, jako jistinu s příslušenstvím pohledávky, a že tak nečiní ani občanský zákoník. Peněžitý závazek je obecně nutno vymezit v souladu s § 488 obč. zák. a s § 261 obch. zák. jako povinnost dlužníka plnit dluh v penězích. Jelikož příslušenství pohledávky není v obchodním zákoníku zvlášť vymezeno, platí i pro obchodní vztahy definice obsažená v § 121 odst. 3 obč. zák. Ani z ustanovení § 369 odst. 1 obch. zák., ani z jiného ustanovení obchodního či občanského zákoníku nelze dovodit, že zákon přiznává věřiteli nárok na zaplacení úroků z prodlení z příslušenství. Dovolatelka proto požaduje, aby Nejvyšší soud rozsudek Vrchního soudu v Praze v napadené části zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Tříčlenný senát č. 29, který měl podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu dovolání projednat a

rozhodnout o nich, při úvaze o tom, zda je možné přiznat zákonné příslušenství z příslušenství pohledávky, dospěl k právnímu názoru odlišnému od toho, který byl vyjádřen v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 4. 3. 2002, sp. zn. [33 Odo 47/2002](#). Proto rozhodl o postoupení věci (dle § 20 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů - dále též jen „zákon“) k rozhodnutí velkému senátu obchodního kolegia. Velký senát obchodního kolegia pak věc projednal a rozhodl v souladu s ustanoveními § 19 a § 20 odst. 1 zákona.

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001). O takový případ jde i v této věci. neboť odvolací soud - ve shodě s bodem 15., hlavy první, části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb. - odvolání rovněž projednal a rozhodl o něm podle dosavadních právních předpisů.

Dovolání žalobce není v této věci přípustné.

Přípustnost dovolání proti rozsudku upravují v ustanovení § 237, § 238 a § 239 o. s. ř.

Vady řízení ve smyslu § 237 odst. 1 o. s. ř., k nimž dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.) a jejichž existence činí zmatečným (s výjimkami zakotvenými v odstavci druhém) každé rozhodnutí odvolacího soudu, dovoláním namítány nejsou a z obsahu spisu se nepodávají.

Podmínky přípustnosti stanovené v § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. daná věc též nesplňuje, když dovoláním dotčený výrok ve věci samé má povahu rozhodnutí potvrzujícího a nikoliv měnícího (odvolací soud stejně jako soud prvního stupně žalobu v dotčeném rozsahu zamítl). Podle § 238 odst. 1 písm. b) o. s. ř. není dovolání přípustné proto, že rozsudek ze dne 20. 11. 2000 je prvním rozsudkem krajského soudu ve věci. Přípustnost dovolání se nepodává ani z ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř., neboť odvolací soud je výrokem rozsudku nepřipustil.

S přihlédnutím k tomu, že žalobce podal včas (v rámci odvolání) návrh na připuštění dovolání, máje za to, že otázkou po právní stránce zásadního významu je vzájemný vztah ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. a § 266 obch. zák., zbývá určit, zda jeho dovolání je přípustné podle § 239 odst. 2 o. s. ř. Podle tohoto ustanovení platí, že nevyhoví-li odvolací soud návrhu účastníka na vyslovení přípustnosti dovolání, který byl učiněn nejpozději před vyhlášením potvrzujícího rozsudku, je dovolání podané tímto účastníkem přípustné, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam.

Dovolání může být ve smyslu citovaného ustanovení přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právní otázky (jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění, přípustnost dovolání neumožňují) a jde-li zároveň o právní otázku zásadního významu. Přípustnost dovolání pak není založena pouhým tvrzením dovolatele, že rozhodnutí odvolacího soudu zásadní význam po právní stránce má, nýbrž až zjištěním (závěrem), že tomu tak vskutku je.

Ve výše uvedeném smyslu musí mít rozhodnutí odvolacího soudu zásadní význam po právní stránce především z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (co do obecného dopadu na případy obdobné povahy). Rozhodnutí odvolacího soudu má z tohoto pohledu zásadní význam zpravidla tehdy, jestliže řeší takovou právní otázku, která judikaturou vyšších soudů (tj. dovolacího soudu a odvolacích soudů) nebyla vyřešena nebo jejíž výklad se v judikatuře těchto soudů dosud neustálil (vyšší soudy při svém rozhodování řeší takovou otázku rozdílně, takže nelze hovořit o ustálené judikatuře), nebo

jestliže odvolací soud posoudil určitou právní otázku jinak, než je řešena v konstantní judikatuře vyšších soudů, tedy představuje-li v tomto směru odlišné („nové“) řešení této právní otázky (shodně srov. též usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 27/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

V řešení vztahu § 35 odst. 2 obč. zák. a § 266 obch. zák. zásadní význam napadeného rozhodnutí po právní stránce podle Nejvyššího soudu nespočívá, jelikož odvolací soud (ve shodě s odvolacími námitkami žalobce) provedl výklad mezi účastníky sporného právního úkonu podle § 266 obch. zák. ve spojení s § 35 odst. 2 obč. zák., přičemž výslovně poznamenal, že soud prvního stupně nepochybil, jestliže při interpretaci dotčeného právního úkonu odkázal na ustanovení § 35 obč. zák., neboť právní úkony realizované v obchodních závazkových vztazích se vykládají podle obou těchto ustanovení.

Potud jde o výklad v soudní praxi ustálený a Nejvyšším soudem opakovaně podávaný (to lze dovodit např. z odůvodnění rozhodnutí uveřejněných pod čísly 55/2002 a 67/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Zásadní význam rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce neplyne podle Nejvyššího soudu ani z argumentů obsažených v žalobcově dovolání, neboť dovolací námitky se soustřeďují proti tomu, jak odvolací soud vyložil konkrétní právní úkon (dodatek č. 1 ke smlouvě č. 387/73, ze dne 9. 2. 1994), přičemž výklad tohoto úkonu (včetně posouzení, zda na něj lze – jak tvrdí žalobce – aplikovat ustanovení § 502 odst. 2 obch. zák.) přesah do rozhodovací praxe jiných soudů nemá. Nejvyšší soud proto neshledal dovolání žalobce přípustným ani podle § 239 odst. 2 o. s. ř.

Výroky o nákladech řízení před soudy obou stupňů pak – ač součástí rozsudku – mají povahu usnesení a přípustnost dovolání proti nim je proto poměřována ustanoveními § 237, § 238a a § 239 o. s. ř.

Existenci zmatečnostních vad řízení ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. přitom Nejvyšší soud již dříve vyloučil a dovolání nemůže být přípustné ani dle ustanovení § 238a odst. 1, neboť napadené výroky nemají povahu měnících výroků (písmeno a/) a nejde ani o žádný z případů vypočtených v označeném ustanovení pod písmeny b) až f). Podle § 239 o. s. ř. není dovolání ohledně těchto výroků přípustné již proto, že usnesení o nákladech řízení není usnesením o věci samé.

Tento závěr s sebou nese konečné posouzení žalobcova dovolání jako nepřipustného. N e j v y š š í s o u d j e p r o t o , a n i ž n a ř i z o v a l j e d n á n í (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), p o d l e § 243b odst. 4 a § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. odmítl.

Dovolání žalované je ve smyslu § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné a je i důvodné, proto v části napadené žalovanou N e j v y š š í s o u d z r u š i l r o z h o d n u t í s o u d u d r u h é h o s t u p ň ě a v ě c m u v r á t i l k d a l š í m u ř í z e n í .

Z o d ů v o d ň ě n í :

V mezích dovolatelkou formulovaných právních otázek je pro závěr o tom, zda je dán dovolací důvod dle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., určující prověření správnosti názoru odvolacího soudu o tom, že je možné přiznat zákonné příslušenství z příslušenství (zákonné úroky z prodlení ze smluvených úroků).

V rozsudku ze dne 4. 3. 2002, sp. zn. [33 Odo 47/2002](#), Nejvyšší soud na dané téma uvedl, že: „Nesplacení smluvních úroků v dohodnuté lhůtě opravňuje věřitele vymáhat po dlužníkovi úrok z prodlení, neboť nesplacené smluvní úroky se stávají dluhem, a podle § 517 obč. zák. může věřitel po dlužníkovi požadovat vedle plnění i úrok z prodlení. Proto je možno požadovat úrok z prodlení z nezaplacených smluvených úroků.“

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil,

případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Z ustanovení § 488 obč. zák. (jež potud platí i pro obchodní závazkové vztahy) plyne, že závazkovým vztahem je právní vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo na plnění (pohledávka) od dlužníka a dlužníkovi vzniká povinnost splnit závazek.

Ustanovení § 517 obč. zák. pak určuje, že dlužník, který svůj dluh řádně a včas nesplní, je v prodlení. Jestliže jej nesplní ani v dodatečně přiměřené lhůtě věřitelem mu poskytnuté, má věřitel právo od smlouvy odstoupit; jde-li o plnění dělitelné, může se odstoupení věřitele za těchto podmínek týkat i jen jednotlivých plnění (odstavec 1). Jde-li o prodlení s plněním peněžitého dluhu, má věřitel právo požadovat od dlužníka vedle plnění úroky z prodlení, není-li podle tohoto zákona povinen platit poplatek z prodlení; výši úroků z prodlení a poplatku z prodlení stanoví prováděcí předpis (odstavec 2).

Podle ustanovení § 369 odst. 1 obč. zák. v rozhodném znění (to jest ve znění účinném před 1. 1. 2001 - srov. článek VIII., bod 39., zákona č. 370/2000 Sb.) platí, že je-li dlužník v prodlení se splněním peněžitého závazku nebo jeho části a není smluvně stanovena sazba úroků z prodlení, je dlužník povinen platit z nezaplacené částky úroky z prodlení určené ve smlouvě, jinak o jedno procento vyšší, než činí úroková sazba určená obdobně podle § 502.

Dle ustanovení § 121 odst. 3 obč. zák. příslušenstvím pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení, poplatek z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním.

Peněžitý závazkový právní vztah je právní teorií obecně pojímán buď jako hlavní, nebo vedlejší. Hlavním závazkovým právním vztahem je peněžitý závazkový právní vztah tehdy, jestliže jeho kauza směřuje přímo k zaplacení, resp. k získání určité částky peněz. Vedlejším a akcesorickým peněžitým závazkovým právním vztahem je závazkový právní vztah úrokový, který vzniká pouze tehdy, jestliže mezi účastníky existuje peněžitý závazkový právní vztah hlavní. Úrokovým závazkovým právním vztahem je závazek (smluvní nebo zákonný) zaplatit věřiteli určitou poměrnou část (zpravidla určenou procentní sazbou) peněžitého závazku hlavního. Občanský zákoník (a v návaznosti na něj i obchodní zákoník) rozeznává úroky a úroky z prodlení. Úroky z prodlení mají povahu sankce (sankční úroky) za prodlení dlužníka se splněním závazku (§ 517 odst. 2 obč. zák.). Platí se vedle vlastního plnění stanoveným procentem z té části dluhu, s níž je dlužník v prodlení (shodně srov. např. Knapp., V. a kolektiv: Občanské právo hmotné. Svazek II. Vydání první. KODEX Praha 1995, str. 74-75, a ze starší literatury např. Lazar, J. - Švestka, J. a kolektiv: Občanské právo hmotné. Svazek II. Vydání první. Panorama Praha 1987, str. 17). Prodlení dlužníka s plněním závazku má ze zákona za následek obsahovou změnu práv věřitele a povinností dlužníka, respektive jejich doplnění novými právy a povinnostmi. Prodlením tedy nastává ze zákona změna obsahu právního poměru (tím, že vedle trvajících povinností splnit závazek, vznikají i nová /další/ práva a povinnosti), bez ohledu na to, zda dlužník prodlení zavinil.

Podle standardního výkladu podávaného soudní praxí definice příslušenství pohledávky obsažená v ustanovení § 121 odst. 3 obč. zák. platí i pro obchodní závazkové vztahy (shodně srov. rozhodnutí uveřejněné pod číslem 14/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení jsou tedy podle § 121 odst. 3 obč. zák. příslušenstvím pohledávky, kterou se ve smyslu tohoto ustanovení a v návaznosti na definici závazkového vztahu v § 488 obč. zák. a jeho obecné chápání v právní teorii (srov. literární odkazy výše) rozumí peněžité plnění (jistina), na něž má věřitel právo podle hlavního závazkového vztahu, k jehož změně (potud, že lze nárokovat i sankce za prodlení s placením), dochází přímo ze zákona právě až prodlením dlužníka. Úrokový závazkový vztah je - jak zmíněno výše - vztahem akcesorickým, jehož vznik je podmíněn platným závazkovým vztahem hlavním. Splněním hlavního závazku (nebo jiným ze způsobů

jeho zániku) zaniká (končí) i akcesorický závazek úrokový; přetrvává pouze povinnost uhradit již dospělé úroky. Tím, že včas nesplatí úroky z jistiny, se dlužník dostává do prodlení s plněním příslušenství, nikoli do prodlení s plněním vlastního dluhu (jistiny). Právo požadovat po dlužníku příslušenství z příslušenství (zde úroky z prodlení ze smluvených úroků) pak věřitel nemá proto, že občanský ani obchodní zákoník mu tuto možnost nepřiznávají. Jinak řečeno, ani obchodní, ani občanský zákoník nezakotvují majetkové sankce pro případ prodlení s placením příslušenství pohledávky.

Rozumí-li se pohledávkou ve smyslu úpravy obsažené v ustanovení § 121 odst. 3 obč. zák. jistina (plnění z hlavního peněžitého závazku), pak ovšem nemůže nárok na příslušenství z příslušenství pohledávky plynout ani z dikce ustanovení § 517 odst. 2 obč. zák.; úsudek, že lze přiznat úrok z prodlení nebo poplatek z prodlení z příslušenství pohledávky, odůvodněný toliko úpravou obsaženou v posledně označeném ustanovení, by totiž bez vazby na ustanovení § 121 odst. 3 obč. zák. vedl k absurdnímu závěru, že takto přiznané příslušenství z jistiny již není příslušenstvím pohledávky, nýbrž nově vzniklou samostatnou pohledávkou. Úprava obsažená v § 517 odst. 2 obč. zák. – coby úprava obecná ve vztahu ke všem občanskoprávním závazkům – pojmenovává druh příslušenství, které lze při prodlení s plněním peněžitého dluhu (s plněním hlavního peněžitého závazku) požadovat vedle jistiny, v případech, kdy zákon o kvalitě příslušenství mlčí (nestanoví-li zákon, že dlužník je povinen platit poplatek z prodlení, má věřitel právo požadovat úrok z prodlení). K závěru, že smluvené úroky se nestávají součástí jistiny a proto se dále neúročí, se v právní teorii na základě stejných východisek výslovně přihlašuje např. též dílo Jehlička O., Švestka, J., Škárová, M. – a kol.: Občanský zákoník. Komentář. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, str. 675.

Oproti mínění odvolacího soudu má Nejvyšší soud rovněž za to, že dikce § 369 odst. 1 obch. zák. (co do slovního spojení „peněžité závazek“) oporou pro jiný výklad řešeného problému není. Tím není dotčeno právo účastníků dohodnout se (typově např. v mezích smlouvy o úvěru – srov. § 497 a násl. obch. zák.), že sjednané úroky se stanou součástí jistiny (že k ní podle dohody účastníků budou přičítány coby civilní plody peněz /fructus civiles/), a následně pak právo věřitele požadovat, aby dlužník pro případ prodlení s placením takto zvýšené jistiny platil sjednanou nebo zákonem stanovenou sazbu úroku z prodlení. Uvedené však nic nemění na skutečnosti, že se takto opět úročí pouze jistina a nikoli příslušenství pohledávky. Braní úroků z úroků (tzv. anatocismus) bylo zapovězeno již podle tradic římského práva (srov. např. Heyrovský, L.: Dějiny a systém soukromého práva římského, Právnická fakulta University Komenského v Bratislavě. 7. vydání. Bratislava 1929, str. 412-413 nebo Kincl., J., Urfus, V.: Římské právo. 1. vydání. Panorama Praha 1990, str. 279-280), přičemž totéž platilo v českém právu i historicky; za platnosti obecného zákoníku občanského byl zákaz anatocismu prolomen jen v zákonem výslovně zmíněných případech (srov. k tomu Sedláček, J.: Obligační právo, Československý akademický spolek Právník. 2. vydání. Brno 1933, str. 94-97 nebo Krčmář, J.: Právo obligační, Všeohr, Praha 1926, str. 69-70). Jestliže tedy odvolací soud své závěry založil na úvaze, podle které zákon (obchodní zákoník ve spojení s občanským zákoníkem) přiznává věřiteli bez dalšího i právo úročit zákonné příslušenství pohledávky (požadovat úroky z prodlení ze smluvených úroků), je jeho právní posouzení věci nesprávné.

Dovolací důvod ve smyslu § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. byl proto žalovanou uplatněn právem.

Nejvyšší soud tudíž, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), rozsudek odvolacího soudu v části napadené žalovanou (ve výroku, jímž odvolací soud uložil žalované zaplatit žalobci do tří dnů od právní moci rozhodnutí patnáctiprocentní úrok z prodlení ročně od 31. 12. 1998 do zaplacení z částky 5 887 629,40 Kč) a v závislých výrocích o nákladech řízení (§ 242 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 a 5 o. s. ř.).